

Recensie: The Convert ★★*1/2

Young Vic Londen
maandag 7 januari 2019

foto © Marc Brenner

Recensie:

Met *The Convert*, in een regie van Ola Ince, zet *The Young Vic* maar liefst twee vrouwelijke sterren uit *Black Panther* en *Avengers Infinity War* op de affiche. Het stuk is immers geschreven door Danai Jekesai Gurira, die de rol speelt van Okoye in de *Avengers*-films. Letitia Wright, de 25-jarige Britse actrice die vorig jaar als Shuri doorbrak via de eerder vermelde *Avengers*-films, speelt de jonge Jekesai die vlucht voor een gearrangeerd huwelijk. We zijn 1896 in het moderne Zimbabwe. Jekesai gaat werken voor Chilford, een devote Katholieke priester die haar Ester zal noemen vanaf dan. Hij zal zijn nieuwe bekeerlinge vormen. Jekesai/Ester komt zo in conflict met zichzelf, haar roots, familie en vrienden te liggen door de keuze voor het Katholieke geloof die ze maakt. Dat wordt aanzien als een gif dat de blanken gebruiken om hun macht(misbruik) op de zwarten goed te praten. Ook Ester zal lastig gevallen worden en bijna verkracht door de kanselier (rol van Ivanno Jeremiah). Prudence (Luyanda Unati Lewis-Nyawo) die zwanger van de kanselier is, zal later stellen dat ie een heel dorp zwanger maakte.

In zekere zin is de zoektocht van Gurira naar haar roots, zelf is ze van Zimbabwe, dus deels te zien in *The Convert*. Hoewel ze een verhaal brengt van de kolonisatie in de negentiende eeuw, ver voor haar tijd dus, staat vooral de zoektocht naar de eigen identiteit centraal waar veel mensen die (ver) weg van hun roots mee kampen. Ze voelen zich zelden ergens bijhoren omdat ze niet volledig Zimbabwaans zijn in het geval van Gurira maar ook niet volledig Amerikaans en ook nooit beide volledig zullen zijn.

Het is die gespletenheid die *The Convert* dan ook uitademt waarbij kennelijk de auteur ook geen partij wou of kon kiezen. Zowel het gedrag van de kolonistoren (hun dominantie, maar even goed ook de schijnheiligheid) als dat van de inheemse bevolking (te traditioneel zich op rituelen baserend, zinnend op weerwraak) wordt dus aan de kaak gesteld. Al bij de start van de voorstelling levert dat een iets te overdadige dosis wij vs. zij-humor op. Wanneer Jekesai voor het eerst een gebed opzegt maar struikelt over de zinnen bijvoorbeeld. Later vraagt Jekesai dat Chilford haar mensen moet vergeven net zoals Jezus dat deed na wat die allemaal hebben aangericht (ze hebben onder andere vermoord). Of wordt de priester zwaar bekritiseerd in de stelling 'Je bent een Europeaan in een Afrikaans kostuum.'

Probleem is dat de brutaliteit niet te zien is op de moord op de kanselier na. Er wordt dus voornamelijk over verteld of we zien de gevolgen (een gewonde kanselier). Daarnaast voelt *The Convert* aan alsof beide kampen even veel op hun kerfstok hebben. Dat voelt wat simplistisch aan, omdat het hier eigenlijk gaat om actie-reactie. Wat ons vooral erg stoort is de luchtigheid die in het script blijft. Ook in het derde deel zit nog humor wat het drama-gehalte sterk ondergraaft en kennelijk de zaak onnodig verteerbaar moet houden.

Daarnaast levert het in the round-concept compleet geen meerwaarde. Integendeel, het werkt eigenlijk tegen het stuk. Je krijgt immers meermaals de achterkant van een acteur of actrice te zien, wat ook de verstaanbaarheid (er wordt in het Engels met zwaar Afrikaans accent en ook in het Shona, een taal uit Zimbabwe gesproken) absoluut niet ten goede komt. De zichtlijnen zijn soms ook niet top, omdat een acteur soms gewoon letterlijk voor een collega staat zodat je de expressie van de andere niet kan zien. Daarnaast werkt *The Convert* met vier muren die doorschijnend zijn,

als symbool voor de herwonnen (wanneer ze naar de nok verdwijnen) en finaal verloren vrijheid (wanneer ze terug opgetrokken worden) van Jekesai in haar geloof. Op die manier trekt de productie een aantal keer een vierde muur op waardoor de afstand tussen publiek en acteurs vergroot en het dus moeilijker wordt om in het stuk te geraken of te blijven. Plus: sommige spelers komen zo buiten je gezichtsveld te liggen.

Jekesai gelooft dat Chilford een eigen kerk zou kunnen beginnen en dat daar misschien de oplossing ligt. Maar uiteindelijk zal Wright een rol neerzetten van wilde naar geciviliseerde om opnieuw als wilde te eindigen. Ze heeft immers bloed aan haar handen nadat ze haar neef als een kip afgemaakt zag worden. Voor de wraak die ze nam, komt ze dan ook persoonlijk biechten bij Chilford.

Muzikaal levert die boog die Letitia Wright maakt twee a capellanummers op wanneer ze 'Amazing Grace' zingt en daarbij zich als Ester assimileert met de andere cultuur, die van de overheerser, tot haar a capella gezang in het Shona over Jezus wanneer ze opnieuw als Jekesai door het leven wil gaan.

Hoewel het publiek laaiend enthousiast reageerde en ei zo na een volledige staande ovatie gaf voor The Convert in the Young Vic, zijn wij dus véél kritischer over het eindproduct. Als we al een ovatie wilden geven, dan zou die volledig naar Wright gegaan zijn. Zij zet zowel overtuigend een 'savage' neer als een keurige dienstster die zich bekeert. Wrights zang, en spreken in het Engels en het Shona, alsook haar houding (van in de handen klappen en zeer losjes bewegen tot de gedistingeerde dame met rok die de rug recht, de handen in haar zij legt en de armen lichtjes buigt), bewegingen en mimiek is gewoon magistraal. Met stip is ze de meest complete artieste op het podium. Over wat een heerlijk rijk stemtimbre beschikt ze ook. Klasse! Ook fysiek past deze rol haar trouwens perfect. Zo straalt ze zowel kracht als iets frÃle tegelijkertijd uit. Zelf heeft ze zich recent naar verluidt bekeerd wat te zien was toen ze haar handen vouwde en naar de hemel keek toen ze kwam buigen.

< Bert Hertogs >